

BOŽÍ ODPOČINUTÍ

A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo. (Gn 2:3)

1. čtení: Marek 2:23-3:6

Hlavní čtení: Genesis 1:26-2:3

Milí bratři, milé sestry,

minulou neděli jsem seděl na lavičce na náměstí v Rožnově pod Radhoštěm. Rodina si právě objednávala zmrzlinu. *Nechceš taky kopeček?* ptala se mě dcera. *Nechci.* Pár kroků ode mě byl kráček s kebabem a pizzou. *Dáš si něco?* ptal jsem se sám sebe. *Nedám.* A tak jsem seděl dál. A nepřítomně hleděl před sebe. A relaxoval. Sedmý den aktivní dovolené. Tělo zhuntované. Hlava odpočatá. Hospodin dobře ví, proč nám nařídil pravidelně odpočívat. Proč nám třeba dal den odpočinku. A proč nám také přikázal, abychom den odpočinku zachovávali.

Na začátku Bible ovšem žádný Boží příkaz ohledně odpočívání nepadne. To přijde až mnohem později, v knize Exodus. Když Izraelci žijí na poušti. Když putují z egyptského otroctví do země zaslíbené. V Egyptě se nadřeli až hanba. Tam jim farao, zvláště v posledním čase, moc odpočinku nedopřával.

- *Mojžíš s Áronem pak předstoupili před faraóna a řekli: "Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Propust' můj lid, ať mi v poušti slaví slavnost." ² Faraó však odpověděl: "Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele? Hospodina neznám a Izraele nepropustím!" ³ Řekli: "Potkal se s námi Bůh Hebrejů. Dovol nám nyní odejít do pouště na vzdálenost tří dnů cesty a přinést oběť Hospodinu, našemu Bohu, aby nás nenapadl morem nebo mečem." ⁴ Egyptský král je okřikl: "Proč, Mojžíši a Árone, odvádíte lid od jeho prací? Jděte za svými robotami!" ⁵ A faraó pokračoval: "Hle, lidu země je teď mnoho, a vy chcete, aby nechali svých robot?" ⁶ Onoho dne přikázal faraó poháněcům lidu a dozorcům: ⁷ "Propříště nebudete vydávat lidu slámu k výrobě cihel jako dříve. Ať si jdou slámu nasbírat sami!" ⁸ A uložte jim dodat stejné množství cihel, jaké vyráběli dříve. Nic jim neslevujte, jsou líní. Proto křičí: Pojd'me obětovat svému Bohu. ⁹ Ať na ty muže těžce dolehne otročina, aby měli co dělat a nedali na lživé řeči." (Ex 5:1-9)*

Faraó není Hospodin. Izraelci se chtějí setkat se svým Bohem. Ovšem to by několik dní nemohli dít pro faraóna. A tak vládce Egypta jejich žádost rázně zamítne. Na jejich prosbu odpoví tak, že jim uloží ještě víc práce. *Asi mají roury, ti Hebrejci. Naložte jim ještě víc. Jsou to lenoši.* Tomu vyřídil duchovi na jejich životech nezáleží. Důležité jsou pracovní výsledky.

Hospodin však není faraó. On člověka stvořil. On zná naše potřeby. On ví, co k životu nutně potřebujeme. Bez čeho nemůžeme dlouhodobě existovat. Není to jen vzduch, bratři a sestry. Není to jen voda. Není to jen jídlo. Nejsou to jen kvalitní mezilidské vztahy. Je to právě i odpočinek. Pravidelný odpočinek. Bůh nám ho dopřává. Přeje si, abychom čas od času odpočívali. Protože bez odpočinku se nám z práce stane otročina. Práci, kterou máme plus mínus rádi, jistojistě začneme nesnášet, když si od ní neodpočineme. Vyšťavený organismus vede k psychickým potížím. Lidé jsou unavení, nevrlí, často vyhořelí. Dokonce i roboti potřebují občas vypnout a seřídít. My, lidé z masa a kostí, tím spíš. To náš Stvořitel ví kolikrát lépe než my sami. Někdy se totiž přeceňujeme. Myslíme si, že zvládneme víc. A víc. A víc. Neuvědomujeme si přitom, že jsme už v situaci, kdy hrozí přetížení, přepětí.

A tak si dnes smíme připomenout, že Bůh nás nestvořil ani jako bohy, ani jako otroky. Nejsme podobni Bohu v tom smyslu, že bychom zvládli jet dlouhodobě na maximum. Podobáme se Bohu, to ano. Však jsme to slyšeli z prvních veršů Bible. Byli jsme stvořeni k jeho obrazu. Jsme jeho zástupci v tomto světě. Máme vládnout celému stvoření tím, že budeme pracovat pro jeho dobro. A tím i pro naše dobro. Jako Bůh. Máme se obnovovat do podoby Ježíše Krista, skrze kterého všechno kolem nás povstalo. (J 1:3) Máme se Kristu podobat *ve spravedlnosti, ve svatosti a v pravdě*, jak píše apoštol Pavel. (Ef 4:24) Ale Bůh po nás rozhodně nechce, abychom se mu podobali v jeho nepřetržité činnosti. Jsme jen lidé, nejsme bohové. Bůh je nenahraditelný. My nahraditelní jsme. Každý z nás je nahraditelný. Tak si to uvědom, človče. Přijmi to. A zvolni. Když si občas odpočineš, země se rozhodně točit nepřestane.

Zároveň platí, že jsme svobodní lidé. Díky Bohu nejsme otroci. Ani otroci našich šéfů. Ani otroci druhých lidí. Ani otroci velkých společností, které musí stále vydělávat a růst, jinak se ztratí v moři konkurence. Bůh po nás nežádá, abychom se „usloužili“ a udřeli k smrti. Nic moc tím totiž nakonec nezískáme. Lidé postupně zapomenou na to, co jsme dokázali. A Bůh? Ten nás k sobě nepřijme na základě našich zásluh, naší činnosti, našeho nasazení. Ale na základě své lásky, kterou nám v Ježíši Kristu projevil.

Proto měl Boží lid na poušti, když z něj Bůh strhl jeho egyptského otroctví, slyšet:

- ¹² *Dbej na den odpočinku, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh.* ¹³ *Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci.* ¹⁴ *Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvůj býk a tvůj osel, žádné tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách, aby odpočinul tvůj otrok a tvá otrokyně tak jako ty.* ¹⁵ *Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku.* (Dt 5:12-15)

Hospodin nás vysvobodil, skrze Ježíše Krista. Skrze jeho život, oběť na kříži a jeho vzkříšení. Činorodý a pracovitý Bůh nám daroval svobodu Božích dětí. A proto nejsme otroky ani naší práce, ani druhých lidí, ani různých společností a institucí. Nejsme otroky ani vlastní hlavy. S tou totiž musíme bojovat nejčastěji. Musíme si kolikrát sami před sebou obhájit, že odpočinek je skvělý, protože jej vymyslel náš Stvořitel pro naše dobro. Odpočinek je Boží. A tedy správný, žádaný a kýžený.

Bratři a sestry, Bůh se k nám chová jako dobrý a laskavý Otec. To dnes slyšíme z veršů knihy Genesis. Dobrý otec totiž nezačíná příkazy a zákazy. Ale příkladem. Vlastním příkladem. Sám odpočine od svého stvořitelského díla. A my smíme jako Boží děti následovat jeho příkladné chování. Smíme ho napodobovat nejen v lásce (Ef 5:1-2), ale třeba i v tom odpočinku.

- ***Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy.*** ² ***Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.*** ³ ***A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.*** (Gn 2:1-3)

Slyšíte to? Žádný příkaz pro člověka. Jen Boží příklad. A příklady táhnou. To v Božím případě platí stoprocentně. Bůh stvořil celý vesmír a také tu naši maličkou zemi. Zformoval ji z chaosu. Učinil z ní dobrý prostor pro život nejen lidského druhu, ale i pro život rostlin a zvířat všeho druhu. A pak odpočinul. Přestal konat. Musel snad Bůh odpočívat? Byl snad Stvořitel veškerenstva vysílený? Unavený? Potřeboval na chvíli vypnout, vzdálit se, odfrknout si? Potřeboval dovolenou? Jistě že ne! Jak učí Ježíš, zrovna v den šabatu:

- *Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji.* (J 5:17)

Vnímám toto Stvořitelovo odpočinutí jako způsob Božího dobrotivého sklánění. Jako příklad pro nás, pro jeho stvoření. Neměl to zapotřebí, ale učinil to. Odpočinul. Kvůli nám. Stejně tak neměl zapotřebí stát se člověkem v Ježíši Kristu. Ale učinil to. Sklonil se k nám. Sehnul se k nám. Stal se jedním z nás. Bůh se k nám z lásky sklání, bratři a sestry. A proto odpočinul. Abychom my po jeho vzoru odpočívali také. Abychom odpočinuli od své práce. Protože my to opravdu potřebujeme, abychom žili. Abychom žili dobře. Někdy dokonce proto, abychom přežili.

Ovšem my nemáme jen pravidelně odpočívat od naší práce. My smíme a máme odpočívat před Bohem, s Bohem a v Bohu. Bůh jako dobrý Otec nám svým vlastním odpočinkem připravil prostor pro setkání. Slovo *prostor* zřejmě není trefné. Spíš bychom měli mluvit o *čase*. Bůh nám připravil *čas* pro setkání s ním. Šabat. Den odpočinku. Všichni to dobře známe z běžného života. Jako děti jsme byli rádi, když si na nás rodiče udělali čas. Když si s námi zahráli hru. Nebo si s námi jen povídali. Nebo si s námi zazpívali. Nebo s námi pojedli. A přitom se soustředili na nás, na naše problémy, radosti i starosti. Byli s námi. A my jsme jim za to byli vděční. Měli jsme na chvíli jejich soustředěnou pozornost. A naopak: Jak nelibě jsme nesli, když na nás rodiče čas neměli. Kolikrát nás to mrzelo. A mnozí z nás to znají i z té druhé strany. Jako rodiče a prarodiče. Jak veliké úsilí je někdy třeba vyvinout, abychom si na naše děti udělali čas. Abychom jim chvíli věnovali pozornost. Abychom s nimi hovořili, smáli se s nimi, abychom s nimi zažili krásné chvíle. Jen my a oni. Rodiče a děti. A jak to děti mrzí, když se nám to nedaří. Třeba ani večer před spaním. Nebo ani o víkendu. Nebo ani o té dovolené.

Bůh si na setkání s námi vyhradil čas. Pravidelný a kvalitní čas. Den Božího odpočinutí. Den setkání s tvůrčím a činorodým Bohem, který se chce potkávat se svými dětmi, kterým vdechl život a postavil je doprostřed svého stvoření. Proto v tom dni nejen odpočinul. Ale také ten den požehnal. A posvětil. Požehnal ten čas, aby byl smysluplný, hodnotný, prodchnutý jeho blízkostí a přítomností. A posvětil jej. Tedy oddělil od všech ostatních dní. Aby byl jedinečný. Aby byl Boží.

Bratři a sestry, vím dobře, že jsou křesťané, kteří se s Bohem a Otcem Ježíše Krista setkávají v sobotu. Šabat je pro ně sobota, a ne neděle. V pořádku, já jim v tom bránit nebudu. Víam dobře, že jsou křesťané, kteří neuznávají žádný oddělený den. Ani sobotu, ani neděli. Protože mají svobodu odpočinout před Bohem v Ježíši Kristu kterýkoliv den. V pořádku, já jim v tom bránit nebudu. Svého času jsem vnímal obě tyto varianty jako biblicky opodstatněné. Ovšem já jsem byl vychován jinak. Moje maminka i moje babička mě vedly k tomu, abych křesťanský šabat slavil v neděli. V den vzkříšení Ježíše, Spasitele mého života.

Abych spolu s ostatními toho nedělního rána slyšel hlas mého živého Zachránce. Abych se s ním setkal. A abych spolu s ostatními v ten den nového stvoření zpíval, že „bych tam jednou s anděli, věčnou slavil neděli“. (EZ 245) Příklady táhnou. A je to právě příklad mých zbožných předků, který určuje nejen můj život, ale i můj pohled na Písmo. Šabat je třeba dodržovat, střežit, slavit. Křesťanský šabat. A který den je k tomu vhodnější než právě neděle, den vzkříšení Ježíše Krista? Den Ježíše Krista, který pro naše hříchy v pátek trpěl na golgotském kříži a v sobotu odpočíval v hrobě, ale v neděli se živý a slavný setkal se svými učedníky? Lepší den pro setkání s Kristem neznám. Lepší den pro společné odpočinutí před Bohem, s Bohem a v Bohu neznám. Abych se s ním však mohl setkat, po boku bratrů a sester, musím ten den odpočinout od běžné práce, která mě zaměstnává všechny ostatní dny v týdnu.

Milí bratři, milé sestry, Bůh se k nám sklonil. Daroval nám čas, kdy se s ním pravidelně smíme setkávat. Nejen sami, třeba doma nebo v přírodě. Ale společně. Žádný den v týdnu nemůžeme načerpat tolik z Boží přítomnosti, z jeho blízkosti, z jeho požehnání, jako právě v neděli, při shromáždění Kristovy církve. Právě dnes před jeho tváří a v blízkosti jeho Ducha odpočíváme. Zakoušíme jeho přítomnost, která nás oblažuje, hýčká, potěšuje, posiluje. Proto je každé společné odpočinutí před Bohem, s Bohem a v Bohu předzvěstí toho plného odpočinutí. Předzvěstí šabatu, který má Boží lid teprve před sebou. (Žd 3-4) Předzvěstí Božího království, které před námi Kristus otevřel dokořán. Přicházet do shromáždění a před Bohem odpočinout, od našich starostí, od naší práce, od sebe samých, to není v první řadě naplnění Božího příkazu. To je výsada. To je pocta. To je radost. To je vzácné a dobré. Když se těšíme do shromáždění, když se těšíme na den Božího odpočinku, pak tím vlastně vyjadřujeme, že se těšíme, až trvale spočineme v Boží náruči. Jak to Jan slyšel přímo od Boha:

- ¹³ *A slyšel jsem hlas z nebe: "Piš: Od této chvíle jsou blahoslaveni mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano, praví Duch, ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou s nimi."* (Zj 14:13)